

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Kolek (štampelj) znesle vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

„Regis ad exemplar totus componitur orbis“.

Na Rieki štaj 26. maja.

„Po zgledu vladarja suče se ves nja svet.“ Ta izrek starodavnega rimskega pesnika postavi nas naravnost v njegove čase samostalstva, samosilstva.

Zgodovina nam pripoveduje od tiranov — krutih vladarjev, samosilnikov, po katerih volji moralo se je po njih mali ali veliki državi hote ali ne hote vse sukati, ravnati; gorje mu, ki bi se bil zoper njih zakone pregrešil; najhujši kazni muke, smrt so mu bile gotove; kajti življenje in smrt bila sta v njih rokah! Bili so posamezni vladarji tudi blaženega srca, ali kaj je pomagalo, ko so pa vsi njih zakoni na samosilstvo merili, ki ga niso njih deželni in mestni oblastniki zaradi tega nič manj kruto izvrševali, kar nam skoz tri sto let zadosti jasno svedoči grozovito preganjanje, mučenje, in morjenje kristjanov, najmirnejih, najzvestejih njihovih državljanov, koji so pa po njih poganskem mišljenju bili državi nevarni, ker se zoper svojo vest niso mogli njih malikom uklanjati. Še le potem, ko je blaženi kvas veseliga nebeškega oznanila, pravega keršanstva, vse bolj in bolj prešinil, ko so tudi vladarji od njega prešinjani, povzdignjeni, razsvitljeni svoje poganske zmote, svoj visoki poklic, ki ga od zgoraj imajo ljudstva vladati, zmerom bolj spoznavali, so se tudi čedalje bolj krutemu samosilstvu odpovedovali, spoštovaje Božjo podobo nad podložniki, ter so si privzeli pošte-

nih, modrih svotovalcev, ki so s svojimi vladarji združeni blagor državljanov po moči pospešivali, dobro svedoči, komu so za izvršitev svoje oblasti odgovorni oni, koji so po „Božji milosti“ vladarji. — Tako ste se složno in mirno gibale in veselo v medsebojni blagor razvijale te dve od Boga dane oblasti, cerkev in država, vsaka v svojem krogu, svojih mejah. Če pa sovražniki cerkvi očitajo preseganje, je večji del le napadena v bran svojih pravic stopila in le primorana na zadnje, če nič drugega več ni pomagalo, z žalnim srcem nad svojimi trdovratnimi sovražniki izobčenje izgovorila, pa jih spokorjene zopet odvezala, v svoje naročje sprejela. Ljubi mir je cerkvi vedno zaželen, kajti njej in državi je v blagor.

In sedaj? Črkev, kot vsegomogočni državni nevarna, je v svojih udih, ki se njenim novim malikom zoper svojo vest uklanjati ne morejo, zopet stiskana, preganjena, mučena, ali kot nepotrebna dekla pravic oropana, odstranjena! Od kod to starim poganom enako mišljenje, postopanje? Odgovor: „Ko so ljudje spali, je prisejal sovražnik ljulike med pšenico.“ Ne da se nikakor tajiti, da so krščanski vladarji sami in z njimi vsi, kojih moč in oblast, pa tudi dolžnost v to sega, veliko tega zakrivil, ker so premalo čuli, skrbeli.

Nevtrujeni sovražnik je pa med tem po slabem časnikarstvu skrbno razseval ljuliko nebrojnih zmot, in strast med ljudstva, toliko zdražb in preprirov med cerkvijo in državo; je podkopaval najmočnejše temelje in stebre cerkvi in državi, sv. vero in čednost, — sploh pravo krščansko zavednost, da je vse pravo in dobro zmédel, ljudstva zbežal, ker jim je na-

mesto kristjanskih načel vrnil poganska! In ta sovražnik je njih veliko izšolal, ki zdaj stoje k stranki, ki svoje roke tako željno po vladnem krmilu steguje, ki prostost, omiko in srečo obéta, pa prostost kot zagrinjalo svojih slabih namenov za se pridružuje, omiko le s spodkopavanjem in grdenjem vsega poštenega in dobrega skazuje in tako namerava večini narodov nasproti prav po zistemu starih poganov osrečiti jih z novoverskimi postavami in samosilnim centralizmom. Naj bi s tako srečo, za katero nobeden pošten katolik ne mara, rajši šli rakom žvižgat. Kakšen razloček je pa potem še med starimi trinogi in mladimi? Uni so bili v poganskih zmotah zapopadeni po nevednosti, ti pa so oblaživna kršanska načela po svoji spačeni volji sami odvrgli. Koji so tedaj večji kazni vredni? Ali oni, ki nezavedno, ali oni, ki zavedno tako ravna? Njih lastna pamet jih mora v tem obsoditi.

In vladarji, ki so se tudi svojemu lepemu, pravemu krščanskemu naslovu „po milosti božji“ izneverili, ker so se ali prekucuhom, zakletim sovražnikom cerkve v naročje vrgli, Napoleon, kralj „poštenov“ (ali kakov?), mogočni Biljem, ki z eno nogo že tako rekoč v grobu stoji, bodo nekteri od pravice božje z Napoleonom morebiti skoraj prejeli zasluženi del, pa tudi takim žuga, ki z enakovrstnimi delé svojo Božjo oblast; da bi le s samim strahom odleteli, ki so v tem bolj nepolžni! Ali kaj pomaga zoper slepo, razdraženo človeško strast, ki sebi postavljene meje že zdaj tako drzno prestopa! Če so kaki poganski vladarji, kakor sem že rekel, tudi bolj blagega srca bili, vendar pri taki zistemi ni bilo

Podlistek.

Nevernim Tomažem.

Na Dunaju 25. maja (Izv. dop.) (Dalje.)

4) Luiza v zamaknjenosti (pg. 40—51). a) Luiza je od nekdanj vedno v pričujočnosti Božji živela, vse je redno, natančno opravila, a misli so bile vedno pri Bogu; Bog jo je razsvetlil, da je dala na vprašanja odgovor tako natančen in določen, da je njeno zmožnost in omiko dalječ presegel. Ti vedni zedinjenosti z Bogom se je pridružila 17. julija 1868 zamaknjenost, ekstaza, ki se ponavlja vsak petek. Zjutraj v petek prejme sv. obhajilo, opravi svojo pobožnost, potem dela; a krvavenje in bolečine se večajo, ona vzame molek v roke, mirna se vsede na stol in moli, hipoma se obrnejo oči proti nebu in zastanejo nepremične, kakor dve stekleni krogli: Luiza je zamaknjena. Včasih jo nalašč motijo in raztresajo, tako 13. avgusta 1869. l., pri njej je bil škof iz Kolumbije; ona je šivala na šivnem stroju, bogoslovec od komisije ji je zapovedal, neprenehoma delati in se zamaknjenosti usta-

vljati. Vsa je že krvava, škof se z njo pogovarja, hipoma se zamakne. Zamaknjena mirno sedi, v obrazu se vidi, da duh dela, poteze se razjasnijo, oči so vesele, radost ji sije krog ust; hipoma na pol zameži, solze teko po licu; včasih vstane, stoji na prstih, povzdigne roke, kakor bi hotela kviško vzleteti: veličastna, prekrasna postava. (Dr. Rohling jo je sam videl.) Pade na tla, poklekne, zopet se vsede, smrtni znoj ji je na čelu; lica se rudeče in zopet se zavé. b) Kaj se godi z njo v tem stanu? Ona se vsega dobro zave, a pove le cerkvenim prednikom, kadar ji v imenu pokorščine zapovedo. Vidi Kristusovo trpljenje, kako ga peljejo h križanju, kako pada pod križem itd., ona z njim trpi, z njim pada. Iz zamaknjenosti je ne vzbudi noben šum, noben krik, celi svet ne; ena sama beseda cerkvene oblasti zadosti, ali pa beseda osebe za to od cerkve pooblaščen. Do nje ima oblast njen škof in metropolit; nobenega drugega ne vboga, naj bo laik ali duhoven ali tudi škof, razen če ima od ovih dveh oblast. Dal je škof to oblast neduhovnom in sicer med tednom, dalječ proč od Luize (ker v petek bi lahko kdo rekel, da je morda vsled svitovida, hellsehend, videla podeljenja oblasti), in

v petek je vse te natančno ubogala. Kakor pokorščino, enako čuti moč od cerkve blagoslovljenih reči. Sladko se nasmeja, če se je dotakne duhoven, a nič ne čuti, če se je neduhoven; dotaknili so se je z neblagoslovljeno medalijo, a nič se ni zmenila, na skrivnem so medalijo blagoslovili, in pri dotiku se je koj nasmehnila. Ona razume le francozki, a Rohling pravi, da je pri zamaknjenosti molil sirski i hebrejski, in ona je molitev spremljevala, pri imenu Pij IX. je nenavadno zažaril njen obraz; 14 oseb, Nemci in Angleži, je bilo zraven. Potem je bral Horaca, Lützova, a nič se ni zmenila. c) Njen telesni organizem je med prvim časom čisto normalen, le malo se spreminja, čuti pa popolno umrjé. Nič ne vidi, nič ne sliši in ne čuti. Dr. Lefebvre je vse poskušal: z nožem jo je zbadal do krvi, pa je bilo, kakor bi bil mrliča zbedel. Poskusili so elektriko; kdo ne pozna hude bolečine električnega toka? Lefebvre vzame največji intenzivnost, ktere živa duša ne prenese nad 6 sekund; napeljali so tok na jako občutljiv kraj celih 70 sekund, nobenega čuta, kakor kamen. Kadar Luiza v ekstazi na tleh leži, bje žila kaj slabo, toda hitreje od navadnega, po 120—130 v minuti; po fizioloških zako-

kaj boljše, ker so jo njih oblastniki lahko po svoji volji izpeljevali.

Bodi pa samosilen vladar s svojimi privrženci sam, ali enakomisleča, v svojih namerah zedinjena stranka vladajoča, to kar nič ne spremeni zisteme samosilstva, koja se nam v centralizmu ponuja. — Ko bi pa vladar „po Božji milosti“, svest si svoje Božje oblasti, jo delil le s poštenimi in zvestimi zavezniki svojih dežel, koji potrebe in želje svojih sorojakov ne le samo poznajo, marveč jih tudi sami živo občutijo, bi s krepko obrambo svojih narodnih pravic mir ino blagor posameznih dežel in s tem tudi cele države pospeševali, kar se pa v Avstriji izpeljati zamore le na podlagi federalizma.

Svitli cesar sam v svojem lepem geslu: „Unitis viribus — z združenimi močmi“ na to meri. Tako bi bila naša lepa avstrijska država sozidana tudi na geslu nekdanjega sprednika Nj. Veličanstva: „Justitia fundamentum regnorum — pravica je temelj kraljestev“ in po zadovoljnosti narodov bila bi še toliko bolj utrjena, ko bi se s cerkvijo na skali stoječo, ktera ji kar nič ni nevarna, marveč le v podporo in blagor, poprijaznila in zopet v lepem miru z njo občevala. Tako bi se popolnoma vresničila beseda starega pesnika: „Regis ad exemplar totus componitur orbis,“ ker bi se narodi radi in z veseljem po svojih vladarjih ozirali, se po njih zgledu obračali, kakor bi vedeli in znali, kar se pa z nasilstvom nikakor ne ali le zelo nepopolnoma zgodi; kajti resničen je pregovor: „Prisiljena reč dobrega ne stori.“

Opombe k „Narodovemu“ „Nasledki prisilnega celibata“.

(Spisal ultramontanus.)

Iz Štajarskega, 28. maja.

V več številkah donášal je „Slov. Narod“ spise o nasledkih prisilnega celibata. O zanesljivosti vseh navedenih virov se nočem z „Narodom“ prepirati. Mi nikakor ne tajimo pregreh, ki so se zlasti v srednjem veku od nekterih višjih in nižjih duhovnov in tudi od papežev samih zoper celibat doprinasale; kajti resnica nam je k manjšemu tako ljuba, kakor „Sl. Narodu“.

nih bi tudi dihanje moralo biti hitreje, a zgodi se ravno nasprotno, ono je bolj počasno. — To je djanstvenost. Ali so to natorni prikazi? Prašajmo vednost, odgovorila bo, da stojimo pred čudežem.

5) Sodba vednosti (l. c. pg. 51—70). Ta primerja stan zamaknenosti, a) s krčem (Starrkrampf); b) s histerijo, c) z magnetizmom, d) z nervoznim spanjem, e) somnambulizmom, Natoro teh raznih bolj ali manj bolestnih stanj jasno pokaže, in primera z ekstazo pojasni, da ona je vsem tem kar nasprotna. Toda, ali se ne bodo morda v prihodnjosti še dobili sedaj nepoznani stani in vzroki, iz katerih se bode Luizina zamaknenost lahko razlagala? Kaj hočemo odgovoriti? Mi se smejamo — ker djanstvenost nado popolnoma uničuje.

Pomislimo: Kteregakoli neduhovna pooblasti škof ali metropolit med tednom, ko Luiza ni zamaknjena, daleč proč na ptujem kraju; pooblasti ga ustmeno brez pisma in sicer morda za en mesec, ali celo leto. Ta neduhoven gre v Bois d' Haine in Luiza se zave iz zamaknenosti na njegovo besedo, kadar in kolikorkrat hoče, nepooblaščen, duhovni ali neduhovni, tega storiti ne morejo, „naj kriče kakor hočejo.“

Nepristranska zgodovina pa tudi uči, da je mnogo, kar se je o razuzdanosti rimskih „celibatarjev“ pisalo, pretirano, neresnično, ter da je izviralo iz slepega sovraštva do papeštva in duhovenstva sploh. Kakor dandanes, je tudi vedno, odkar krščanstvo stoji, obrekovanje duhovnov, zlasti višjih, bilo navadno orožje v rokah sovražnikov cerkve v vojski zoper njo, ker so vedeli, da duhovenstvo je s cerkvijo in vero v taki tesni zavezi, da če ono pride ob dobro ime in veljavo, tudi cerkev, ktero zastopa in vera, ktero oznanjuje, dolgo obstati ne more. To je dobro vedel tudi oni glasoviti nevernik Voltaire, ki je po svojih brezbožnih spisih tirjal vničenje cerkve, ktero je ničvredno imenoval. „Ecrasez l'infame“, to je, vničite nič vredno, so bile njegove besede. In kot poglavitni pomoček k vničenju cerkve mu je veljalo obrekovanje: „Calumniare audacter, semper aliquid haeret“, to je, le drzno obrekuj, nekaj se le prime. Tako je tedaj mnogo tega, kar se je pisalo o razbrzdanosti papežev, kardinalov, škofov in nižjih duhovnov, grdemu obrekovanju pripisati.

Kdo pa je pred obrekovanjem varen, če tudi najsvetejša oseba božjega ustanovitelja krščanstva pred njim ni bila varna? Kaj naj o resnicoljubnosti pisateljev, o „klerikalni korupciji“ sodimo, tega nam je sijajen dokaz papež Gregor VII., ktereга kat. cerkev časti kot svetnika in kteremu tudi katoličanstvu sicer nasprotni a od strankarske strasti ne čisto zaslepljeni zgodovinarji, kar njegovo privatno življenje zadeva, ničesar graje vrednega ne vedó očitati. A „Sl. Narod“ v št. 93. se ne sramuje o njem pisati: „Nočemo se muditi pri Gregoriju VII., ustanovitelju postave prisilnega celibata, niti pri njegovem ljubeznjivem prijateljstvu z grofinjo Matildo, saj je znano, da je on med svetnike prišel, kakor Savel med preroke.“ S temi besedami „Narod“ v obraz bije vesoljno cerkev, češ, da človeka, ki je bil le velik grešnik (in takšen bi bil, ko bi bilo resnično, kar se mu podtikuje), med svetnike prišteva. Na zadnje bomo še doživeli, da bo „Narod“ še drugim svetnikom katoliške cerkve raz glave potegnil žarni venec in svoje „mlade“ z njim okinčal. Pri vsem tem pa se še drzne tajiti, da vere ne spodkopava.

Kar zadeva razmero med Gregorijem VII. in grofinjo Matildo, je bil kardinal Bruno, za-

grizen sovražnik omenjenega papeža, prvi, ki jo je kot nenravno sumničil. Pa nič ne opravičuje tega sumničenja, noben svedok tedanjega veka, ne Lambert iz Aschaffenburg-a, ne zbor v Worms-u. Odločno pa odbijajo tako obrekovanje listi tega papeža do grofinje Matilde. V dokaz tega naj tu sledi kratek odlomek: „Pišem ti, ljubljena hči sv. Petra, te vtrditi v tvoji veri na moč sv. zakramenta Oltarja; takošne vrste so zakladi in darovi, ktere ti namesto žlahnih kamenov in zlata od mene želiš v imenu tvojega Očeta, kteri je Kralj nebes, dasiravno bi se ti zamogli od bolj vrednega mašnika podeliti. Nočem ti zdaj govoriti od Matere Božje, kteri sem te na čisto posebni način priporočil in te še priporočam, dokler nam ne bo dovoljeno, se njenega pogleda oveseliti. . . . Kolikor vse druge matere presega na dobroti in svetosti, toliko presega vse na usmiljenju. . . . Nehaj toraj grešiti in pred njo priklonivša se, prelivaj solze potrtega in ponižnega srca.“ (Caesare Cantu, Allgemeine Weltgeschichte. Bd. VI. S. 382 seq.) Iz tega vidimo, kako malo je „Narodu“, ki ima gotovo tudi boljše zgodovinske vire o papežu Gregorju VII. na razpolaganje, ali bi jih vsaj lahko imel, mar za resnico, kadar velja papeštvu in z njim cerkvi eno za uho dati. Finis sanctificat media.

(Dalje prih.)

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane, 30. maja. (Izv. dop.)

Listi, kteri so si izvolili nalogo, zasramovati in ob veljavo spravljati vse, kar je nam katoličanom sveto, ne zamudé nobene prilike, da bi ne mahnili po cerkvenih obredih. Posebno odlikuje se — memo „Slov. Naroda“ — v tem pri nas tisti ljubljanski „Tagblatt“, ki je že zavoljo svojih obrekovanj prišel večkrat v zadrego celó pred sodnijo, kteri je svoje pete le zaradi znanih razmer odnesel.

Temu listu, za ktereга se že davno več nobena duša ne zmeni, je vsaka prilika, če jo tudi iz trte zvije, dobro došla, če mu dá gradiva mahniti po Slovencih ali katoliški cerkvi; pri tem — se ve da — stvar po svojem zasučé in na to, kar se njemu zdi, da je res, zida svoje zaničevanje, ne da bi prej prašal, kako je to ali ono, in ali je tako res, kakor se njemu zdi. Več časa je ta list, ker tudi

Prašam: ali se mar glas, ali druge natorne moči pooblaščenih razložijo od nepooblaščenih? Ne! Kako bi bilo sicer mogoče, da tudi pooblaščenim nimajo nobene moči več, ako se jim pooblaščenje odtegne?

Še en izgled, ki bi bil neverjeten, ko bi ne bil tako spričan. Škof d' Herbomez, Abbe Mortier, državni minister Dechamps, mati in sestri Luizini so bili 13. avgusta 1869 pri zamaknjenosti. Škof in opat sta razne poskuse delala, ko pride mimo župnik Niels, ki je bil v sosesčini umirajočo ženo s sv. zakramenti prevedel. Po navadi je imel pri sebi dvojno posodico, eno za sv. olje, drugo za sv. hostijo, zavita je posodica v svileno krilce. Prišedši mimo Luizine hiše, šine mu v glavo, kaj ko bi poskusil, če bi dotik s svilnatim krilcem ali z burzo na Luizo kaj vplival. Komaj stopi v sobo, urno se zamaknjena nenavadno stresne, živahno se dvigne, rajsko veselje se razlije po obličju, poklekne, stegne roke proti burzi in moli podobna žarečemu Serafu. Duhoven se s posodo odmakne, Luiza mu sledi; duhoven se obrne in gre okrog po sobi, zamaknjena mu sledi na pol sklonjena, kadar duhoven postoji, moli kleče. Ko odide, vsede se Luiza zopet za stol, in vrši se zamaknenost, kakor po navadi.

Škof, ki je tudi odšel z duhovnom, reče, morda je v posodici ostala kaka drobtinica sv. hostije; gredo v cerkev, pogledajo in res dobe majhen košček. Katoliška cerkev uči, da je Kristus pričijoč popolnoma in ves v vsakem koščeku.

V večje prepričanje sklenejo nasprotni poskus; posobico izpraznijo, nanjo položé nekonsekrirano hostijo, duhoven jo nese k zamaknjenosti, a Luiza se ne zmakne. Onim, ki menijo, vse se vrši le iz natornih vzrokov, povem še to: od 30. marcija leta 1871. Luiza ne more nič jesti, ne piti. Odkar je dobila rane, bilo ji je nemogoče o petkih jesti, druge dni je zavžila le kaj malega, pa še to s težavo. A 30. marcija je zadnjič brez velike težave jedla, — 9. aprila 1871. je z največji silo nekoliko kruha v se stlačila, drugi dan pol jabelka, od tega časa pa vse, kar zavžije, ali pije želodec zopet nazaj vrže. Več mescev so jo cerkveni predstojniki in zdravniki mučili in jo skušali, toda želodec ni ničesa prenesel, kar koli je v pokorščini zavžila. Tudi to je spričano; ohranjuje jo toraj le nadzemska moč: tu je roka božja.

(Konec prih.)

pri svojih privržencih ne velja več, že tako suh, kakor o suši trava po pečinah, kajti njegovi pisci se odlikujejo s posebnim pomanjkanjem zdravih možganov; nekteri že celo več mesecev trdijo, da bo moral popolnoma posušiti se, ker tudi vlada — edini vir, iz katerega mu doteka vzdrževajoča ga mokrota — se je naveličala podpirati list, ki ji po svoji suhoti in pičlem številu naročnikov (komaj 400) ne koristi toliko, kolikor je podpora vredna. Ta list toraj prav preži po prilikah, da se zopet komu prikupi, in vrže sem ter tje kako iskrico med svet, da ljudje poprašujejo, od kod je prišla. Tako je tudi te dni zopet vjel neko kost, katere muzeg je podal svojim bralcem, ne gledé na to, kaj je iz nje zlekel. Glodati je namreč jel sv. birmo ali marveč to, kako se ta zakrament v Ljubljani deli. Dasiravno sam dobro vé, da se vsak zakrament — sam na sebi — brezplačno deli, vendar trdi, da se zahteva za to — namreč za zakrament — „obolos“, to je, plača; dasiravno mu je znano, da se nikomur ni še odrekel kak zakrament zavoljo tega, ker ni mogel plačati, vendar-le svojo trobi in se huduje nad tem, da pri birmi botri dajo „obolos“ na krožnik, „ki se jim pod nos molí“.

Naš namen ni, povdarjati in dokazovati, da so vsi taki darovi — ne „takse“, kakor on pravi — prostovoljni, vsak dá, ako hoče in more, a ne za zakrament, marveč v dar tistim, večidel neduhovnim osebam, katere imajo pri tem opraviti; ne zahteva se od nikogar nič, tudi nihče nič ne reče, ako se nič ne dá, in če nič ne daš, nisi vendar-le nikomur nič dolžan.

Čuditi se pa vendar moramo, kako da naš „Tagblatt“, ki hoče s tem prikupiti se ljudem, da se poteguje za-nje nasproti cerkvenim oblastnjam, ne porabi bolj hvaležne prilžnosti, da bi govoril o „obolu“, katerega vsak, naj bo katoličan ali ne, ali celo brez vse vere, mora plačati državi. Pri tem bi si „Tagblatt“ lahko ohladil možgane in dosegel to, za kar mu je v prvi vrsti mar: ploskalo bi mu namreč vse občinstvo, bodi si kakoršne koli vere ali celo nobene.

Ta „obolos“ ni prostovoljno darilo, mora ga dati vsak, ako hoče živeti, če tudi svoje žive dni ne zve, zakaj ga je moral dati in kaj je dobil za-nj. In ta neprostovoljni „obolos“ je davek, ne le davek, čegar plačanje se ti potrdi v davkarski knjigi, ali na kaki posebni pólí, ampak davek sploh, katerega plačuje vsak človek, da le živi, če ima kaj ali nič, še celo tisti, ki živi od miloščine. In kak je ta davek? S čim je opravičen?

„Tagblatt“ bo rekel: Davka potrebuje država, da zamore obstati, izpolniti svojo nalogo, da varuje državljane škode na životu in premoženji. Ali mnogo ljudi je, kateri tega nikdar ne čutijo, kateri toraj tudi nikakor ne umejo, zakaj morajo plačevati, ki celo mnogokrat ne vedó, da plačajo.

„Obolos“ ali prostovoljni davek, katerega plačujejo verniki — neverniki tako ne plačujejo — cerkvi, jih nikakor ne tišči, dokaz temu, da res ni bilo še nikoli nobene pritožbe od nikoder zaradi tega, da bi bil kak kraj ali kak posamezen človek z davkom preobložen ali siljen ga plačati; nikdar se ne sliši, da bi bila cerkvena oblast zaradi tega neplačanega davka pregnala koga iz posestva ali mu vzela reči, ki so mu potrebne za življenje. Kdaj se je še kje slišalo, da bi se bila sinu zarubila živina ali kaj družega, ker ni mogel ali ni hotel plačati pogrebnih stroškov za očetom? Kdaj je bilo še kje prodano posestvo komu, ki ni

plačal takse — če tudi po posvetni postavi odmerjenih — za poroko? Nasprotno pa prashamo: Kdaj še ni bila zarubljena živina komu, ki ni hotel ali samo ni mogel plačati državi davkov? Kdaj še ni bilo prodano posestvo tistemu, ki ni plačal le tistih taks, katere zahteva finančni urad od sina za podedovanje očetovega posestva? Nam tak slučaj državne ali davkarske milosti še ni znan, kajti posvetna oblast tirja s silo davek, cerkvena pa nikdar in od nikogar. Kakor nam toraj ni znano to, da bi bila država prizanesla komu, ki je še kaj imel, tako nam tudi ni znano, da bi cerkvena oblast bila zahtevala kje svoj „obolos“ s silo.

Idimo dalje. „Tagblatt“ pravi, da so cerkveni obredi dragi. Ostanimo pri tem, kar on trdi, in recimo, da bi bilo to res (kar, se ve da ni, o čemur je vsak prepričan). Kaj je dražje, biti katoličan, ali državljan gledé „davkov“, ki jih zahtevajo zdaj vse — vsaj evropske — države? Naša in vsakega človeka misel je ta, da katoličan biti ni drago, da celo nič ne stane; in če kdo noče vdeleževati se cerkvenih obredov, kdo ga sili? Kje je ječa, v katero bi se zapirali tisti, ki nočejo spolnovati svojih katoliških dolžnosti? Kje je brič, ki bi te silil dati za kako sv. mašo, kje okrajna sodnija, da bi te obsodila, da moraš, ako hočeš dati svojega otroka k birmi, h krstu, plačati toliko in toliko „obolos“? Kdo ti bo naložil kazni 5 do 100 gld., če ne greš v nedeljo k maši ali sploh vse življenje ne pokažeš, da si katoličan in spolnuješ svoje dolžnosti? Za koliko časa prideš v ječo, če prestopiš najostrejšo cerkveno zapoved? in za koliko časa te zaklenejo, če prestopiš najmanjšo državno? Kdaj je še komu vzela cerkev osebno prostost, katero vzame država vsakemu, katerega vtakne v vojaško suknjo?

Pa ne le to nam je omeniti ljubljanskemu „Tagblatt-u“ nasproti, marveč mnogo družega, na kar on morda v svoji kratkovidnosti še ne misli ne. Vse to si prihranimo za prihodnji pot, ker je stvar, katero je „Tagblatt“ sprožil, tako obširna in nam je zapodila toliko misli kviško, da jih ne moremo v eni sapi izpustiti.

Iz Dunaja, 1. junija. Minister Stremajer je neki vsim okrajnim glavarjem poslal okrožnico, v kateri jim ostro zapoveduje, o novih verskih postavah nikdar ne samovoljno določevati, ampak vsak dogodek njemu naznani. K tej okrožnici so ministra pripravile čedalje bolj goste pritožbe, da okrajna glavarstva nočejo dovoljevati ljudskih misijonov. Juha se tako vroča ne je, kakor kuha.

Ogerska, 1. junija. Državni zbor je 29. maja sprejel odvetniško postavbo, po kateri zamore le tisti postati odvetnik, ki je dr. prava in je najmanj 3 leta bil že v službi. V posebnem razgovoru hoteli so levičarji posvetovanje odvrniti s tem, da so Madarasz in tovariši zapustili zbornico, da bi zaradi premajhnega števila poslancev ne bila mogla sklepati, pa ostalo jih je vendar še zadostno število.

Tirolska, 1. junija. Državni poslanec baron Prato, ki je kot duhovnik v državnem zboru glasoval za verske postave, je v nekem pismu do svojega škofa preklical svoje glasovanje, katero nasprotuje papeževi okrožnici od 7. marcija in skupnemu pismu avstrijskih škofov, ter škofijstvo pooblastil, da sme njegov preklic objaviti, če se mu dozdeva potrebno. To je prav, pa še bolj prav bi bilo, da bi se duhovniki poprej zavedali dolžnosti, katero do cerkve in katoliškega ljudstva imajo, nego da pozneje preklicujejo svoje postopanje, kar se liberalcem zmerom dozdeva prisiljeno.

Vnanje države.

Pruska, 1. junija. Cesar se je iz Visbadna vernil v Berlin in 29. maja obiskal kneza Bismarka pri katerem se je tri četrti ure mudil. Ravno tisti dan je bil pri Bismarku tudi kraljevič. — 31. maja se je knez odpeljal v Varzin, kjer toliko časa ostane, da bo zamogel iti v kake toplice. Pred odhodom se je še pečal s prošnjo prebivalcev v Strasburgu, kateri želé, da bi se mesto razširilo. Kakor se telegrafično poroča, odgovoril jim je Bismark, da se hoče o ti reči dogovoriti z vojnim ministerstvom.

Francoska, 1. junija. Nemški listi zopet hujskajo zoper Francosko, kateri podtikajo namen, da hoče o novi vojski z Nemčijo razrušiti Belgijo in zediniti jo s Francosko. To je pri Francozih zbudilo veliko nevoljo in tamošnji listi Belgijo svare pred šepetanjem nemških listov. Med Francosko in Belgijo ni nikakoršne razprtije, in odkar je padel Napoleon III., mora neodvisnost Belgije vsakemu francoskemu politikarju biti glavno načelo evropske politike. — Narodna skupščina je vkljub vgovarjanju levičarjev sklenila najprvo obravnavati občinsko postavbo, potem postavbo o vravnanju županij in naposled volilno postavbo. —

Laška. Iz Rima se telegrafuje, da je kardinal Falcinelli, bivši papežev nuncij, 29. maja zjutraj umrl.

Španjska, 1. junija. Prusi zopet preže na to, da bi kakega Hohenzollernskega princa spravili na Španjski prestol. Bismark je enega svojih najzvestejših prijateljev, grofa Hatzfelda, poslal tje, da bi njegovemu kandidatu pot pripravil. Pruski princ na španjskem prestolu bil bi silno nevaren za Francosko, katero bi ob času kake vojske kar od dveh strani stisnili. Zato karlistični list „El Cuartel Real“ Francoze in Španjce pozivlja biti pozornim, da to nevarnost odvernejo od sebe. Tudi Izabelina sestra, žena vojvode Montpensiera, bi kaj rada postala španjska kraljica, pa med vsemi ima dosedaj Don Karlos še naj več upanja, da pride na kraljevi prestol, do katerega edini ima postavno pravico. — V Bilbao, katerega Karlisti stiskajo, jim zopet primankuje živeža. Konha neki stoji pri mestu Viktoriji z 26000 možmi in 64 kanoni. — Pravijo, da bodo v kratkem objavili nek federalistično-republikanski manifest.

Ruska, 1. junija. Minister vnanjih zadev, knez Gorčakov, je vladam razposlal vabilo k nekemu kongresu ali shodu, ki naj bi bil 15. julija v Bruselju, glavnem mestu Belgije. Vsaka vlada naj bi tje poslala enega diplomatičnega in enega vojaškega zastopnika. Ta kongres nekako diši po vojski. Knez vidi, da sedanji mir ne bo dolgo trajal, zato vabi vladine zastopnike, da bi se posvetovali, kako bi bila prihodnja vojsko bolj človeška.

Srbski knez Milan se je 1. t. m. zopet povrnil v Beligrad, in je bil od mestjanov sijajno sprejet. V Bukarestu imenovali so ga za imetnika 6. pešnega polka.

Iz Azije se poroča, da se je med japonskem cesarstvom in otokom Formoso vnela vojska. Polotok Korea se bode vnanjim kupcem kmalo odprl.

Domače stvari.

(„Dienstesrückichten“ ka-li?) Vselej, kadar mi omenimo kake nespodobnosti in nas ne more slavna policija zaseči, prišantá čez nekoliko časa stara in kruljeva „Laib. Ztg.“ in

nas hoče staviti na laž. Tako je prišantala tudi preteklo soboto za nami in nas prijela zaradi tega, ker smo grajali razpodenje več poštinih in telegrafskih uradnikov po svetu in vganili, da se jim je to zgodilo zaradi tega, ker so domačini. Stara teta trdi, da so bili uradniki premeščeni iz „službenih ozirov“ (Dienstesrücksichten). Kaj je to: „Dienstesrücksichten“? Ali morda v Ljubljani niso bili za rabo, ker znajo slovenski? Morda bodo v Bukovini, Šleziji itd. bolj na svojem mestu, ker ne umejo tamošnjega deželne jezika? In morebiti bodo njihovi nasledniki v Ljubljani boljši za pošto službo, ker morda slovenskega jezika ne bodo umeli? To naj nam blagovoli pojasniti „Laib. Ztg.“, druge njene modrosti ne potrebujemo. Mi smo v tem bolj podučeni, kakor „Laib. Ztg.“, znano nam je celó, da je v vrsti tistih uradnikov, ki se imajo deportirati iz Slovenskega, stalo ime gosp. Moosa, kateri je že davno umrl. Če bi tega kaznovanja ne bilo zakrivilo Auerspergovo predsedništvo, ne bi ranjki gosp. Moos bil med njimi, ker pošto vodstvo dobro vé, da je že umrl, kar pa ministerstvu, se ve da, ni znano. Tedaj molči „Laib. Ztg.“, če ne veš resnice, ali je ne smeš povedati, ker verjel ti ne bo nihče! Sploh pa je znano in velja tudi tu, da je ni stvari tako slabe, da bi se ne našel kdo, ki jo zagovarja.

(Tiskovna pravda) žuga „Slovenu“ zaradi nekega dopisa iz Dunaja, zavoljo katerega je bil list konfisciran. Odgovorni vrednik gospod Pevec je bil že poklican pred sodnijo. Tedaj pridemo vendar enkrat pred porotnike, pred katerih razsodbo se ne tresemo, ker bodo izbrani iz vsega ljubljansko-sodnijskega okraja.

(Porotne sodbe.) Pretečeni teden so sodili porotniki o sledečih hudodelstvih: V torek je bil obsojen neki Gabršek, kopač v rudniku pri Zagorji, ki je ubil svojega tovariša, na 6 let težke ječe. — V sredo je zagovarjal se nek malopridni fant iz Bistrice pri Podbrezji na Gorenjskem zavoljo tega, ker je dal svoji materi 5 ponarejenih dvajsetic. Porotniki so sodili, da hudodelstva izdajanja ponarejenega denarja ni kriv. — V četrtek je bila tajna obravnava zoper neomoženo M. Longar, zatoženo hudodelstva detomora; v Savljah je namreč porodila na skrivnem in otroku natlačila plev in rezanice v usta, da je umrl. Obsojena je bila na 7 let težke ječe. — V petek so porotniki imeli soditi o Adelini Adelheid, delavki v cigarni fabriki, ki je bila zatožena, da je v neki hiši lingarjevih ulic v Ljubljani porojeno dete vrgla v stranišče iz tega namena, da bi ga usmrtila; vendar je bilo rešeno še po mestnih stražnikih, a je pozneje umrlo za oslavljenjem, ker je bilo prezgodaj rojeno. Pri obravnavi se ni mogel dokazati zatoženi hudobni namen, marveč trdilo se je, da se ji je prigodila le nesreča; zaradi tega je tudi porotniki niso spoznali krive hudodelstva poskušene detomora, bila je še celó popolnoma nekriva spoznana. — V soboto je bil obsojen 19 let stari kopač Hrovat, ki je v Javorniku svojega tovariša brez vsega vzroka tako poškodoval, da je ta levo oko zgubil, na 2 leti težke ječe.

(Dobro!) Gospod J. Kušar, naroden trgovec v Ljubljani, je predlagal v zadnji seji kupčijske zbornice ljubljanske, da bi se ta zbornica potegnila za to, da se na ljubljanski pošti podaljša čas za oddajanje poštinih paketov in rekomandiranih pisem, ker vsakdanje skušnje kažejo, da je to potrebno. Ta predlog se je sprejel. Če se bo tudi pošto vodstvo oziralo na-nj, bo s tem pač vstreglo vsim

Ljubljančanom, ker zdaj se morejo denar in paketi oddajati le do šestih, rekomandirana pisma pa do sedmih zvečer. Čez poldan je vožna in denarna pošta do dveh zaprta. Ta red je star in narejen za tisti čas, ko še ni bilo polovico toliko trgovstva v Ljubljani, ko zdaj, tedaj ni za sedanji čas več ugoden.

(Popravek.) V št. 63. naj se v prvem spisku iz Pozna popravi, da se policijski reditelj zove Staudy (ne Standy), iz Triera pa, da so škofove besede tajniku glasile se: „Ostanite mirni, Bog hoče, in kar Bog hoče, more se (ne mora se), in nam je trpeti.“ — V „Poslanem“ v srednjem predelku v. 14.: ljubeč Lel (Amor), (ne Lee).

(G. Laschan) je potrjen za ljublj. župana in bo danes ob 11. umeščen.

Razne novice.

— Imenovani so: G. Mulej za notarja na Vrhniki, g. Polc v Kranjski gori, g. Šušteršič v Trzinu. G. Kronig in g. Janetič za finančna tajnika, g. vitez Lužan pa za finančnega komisarja v Ljubljani; g. Bartušek in g. Hofmann za finančna svetovalca, g. Czörnig pa za predsednika denarnega opravištvaja, in g. Madon za finančnega tajnika v Trstu.

— „Pest. Reform“ je poročala o neki hrovaški zarotbi, kateri na čelu stojita škof Strosmajer in Mažuranič, in ktere namen je Hrvaško z Dalmacijo in Slavonijo odtrgati od Ogerske in združeno s Slovenskimi deželami napraviti jugoslovansko gručo. Ta vest je sama na sebi tako smešna, da je noben človek ni verjel in bi se bolj podala v kakem „Bren-celjnu“, kakor pa v političnem listu. „Agramer Ztg.“ pa kar naravnost pravi, da vse, kar poroča „Reform“, je od konca do kraja hudobno in brezglavno izmišljena laž. Ustavovorni listi vsled te izjave hrvaškega lista sodijo, da tudi to ni res, da bi se bili hrvaški in dalmatinski poslanci posvetovali o zedinjenji Dalmacije s trojedino kraljevino. Pa njim nasproti „Vaterland“ trdi, da je to istina in da se bodo razprave ob svojem času tudi objavile, kar pa za zdaj zaradi zmešnjav v Pešti še ne more biti.

Duhovske spremembe.

V lavantinski škofiji: Č. g. Matija Stoklas, župnik v Marenbergu, je postal administrator marenberške dekanije. — Č. g. Matija Grooskopf, kn. šk. duh. svetov. in župnik v Brezji, je stopil v stalni pokoj, oskrbuje še vendar do prihoda novega župnika brezjsko faro, ki je do 17. maja razpisana.

V tržaški škofiji: Č. g. Ambrož d' Ambrosi je dobil faro Umago; č. g. Jožef Orbanč faro v Laniščah; č. g. Blaž Dekleva pride za duh. pomočnika na Veprinac.

Razpis učiteljskih služeb:

Na Kranjskem: V Trebnjem, novomeškega okraja, se razpisuje po smrti učitelja izpraznjena služba v stalno podelitev. Prošnje do 15. junija pri okrajnem šolskem svetu v Novem mestu.

Na Štajarskem: V dvorazredni ljudski šoli v Čadramu, šolskega okraja konjiškega na Štajarskem, podučiteljska služba z letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem, ako se stalno podeli, ako pa začasno, je na mesec 30 gl. plače in prosto stanovanje. Prošnje do 20. junija pri krajnem šolskem svetu v Čadramu (P. Gonobitz).

Umrli so:

26. maja. Lenka Kok, kuharica, 56 l., za prsno vodenico. — Ana Ambrožič, vdova železn.

čuvaja, 58 l., za pljučnim oslavljenjem. — France Lokar, sin vdove hišnega posestnika, 6 1/2 l., za davico. — Marija Hromec, vdova hiš. posestnika, 74 l., za pljučnim oslavljenjem.

27. maja. Jožefina Unetič, otrok nadzornika vžitnine, 2 m., za oslavljenjem možganov. — Al. Brajar, otrok sobn. malarja, 3 tedne, za božjastjo. — Anton Köhrer, strgarski otrok, 2 l., za jetiko. — Marija Šerc, gostaška hči, 16 l., za srčno napako.

28. maja. Matija Zobič, bivši hišni posestnik, 92 l., za pljučnim oslavljenjem. — Marija Dobnikar, delavka, 39 l., za srčno napako. — Alojzi Žitnik, sodar, 53 l., za pljučno sušico.

29. maja. Valentin Klinšek, sodar, 50 l., za pljučno sušico.

30. maja. Jože Skala, mašinski vodja, 49 l., za pljučnim oslavljenjem. — Franciška Šlibar, zasebnica, 49 l., za pljučnim oslavljenjem. — Tomaž Čadež, dninar, 75 l., za oslavljenjem. — Jože Potokar, mlinarski otrok, 7 tednov, za spridenjem krvi. — Gunter Maindl, čevljar, 68 l., za razlivom po pljučih.

31. maja. Andrej Kerfad, suknjar, 70 l., za oslavljenjem.

Eksekutivne dražbe.

6. junija. 3. Fr. Vilar-jeve iz Podoba (2750 gl.), — 3. Kasp. Ravšel-ovo iz Starega trga (400 gl.), obe v Ložu. — 1. Jur. Škofca-vo iz Ratja (202 gl.) v Žužemberku.

8. junija. 3. Andr. Mlakar-jevo z Vrha (2750 gl.) v Ložu. — 1. Jož. Obrstar-jevo iz Jurjovice (1640 gl.) v Ribnici.

9. junija. 3. Franc Zerno-vo iz Hruškarjev (1693 gl.) v Ložu. — 3. Jož. Zadnik ovo iz Celja v Bistrici.

Telegrafične denarne cene

1. junija.

Papirna renta 69.35. — Srebrna renta 74.45. — 1860letno državno posojilo 106 10. — Bankine akcije 981 — Kreditne akcije 216.—. — London. 111 40. — Srebro 105.80. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.93.

Denarstvene cene.

30. maja.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.10	69.20
5% renta v srebru	74.50	74.60
Srečke (lozi) 1854. l.	96.75	97.25
„ „ 1860. l. cel.	106.—	106.50
„ „ 1860. l. petinke	110.25	110.65
Premijski listi 1864. l.	—.—	—.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—.—
Ogerske po 5%	74.—	75.—
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	76.25
Sedmogradske po 5%	71.25	72.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	980	972
Unionske banke	93.—	93.50
Kreditne akcije	215.50	215.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	853.—	858.—
Anglo-avstr. banke	125.25	125.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	158.50	159.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	—.—	—.—
„ 50 „ „ „	53.50	—.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	—.—	24.00
Salmove „ 40 „ „ „	31.75	32.25
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	23.50	21.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	—.—	27.50
St. Genois „ 40 „ „ „	—.—	24.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	19.—	20.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	—.—	21.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.32	5.32 1/2
Napoleonsd'or	8.94	8.94 1/2
Srebro	105.70	106.—

Jurij Dornik-ova zaloga olja v Trstu.

Pošilja se s poštanim povzetjem (Postnachnahme), s plačano colnino, vožnino (poštino), posodo in vsemi drugimi stroški, do vsake postaje avstrijsko-ogrske monarhije, od 25 funtov dalje. — Zapisniki cene se dobé zastoj in franko. (4—19)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.